Nr 93

av herr Antby m. fl.
om prövning enligt miljöskyddslagen av väg- och flygplatsbyggen.

Miljöskyddslagen, som antogs av 1969 års riksdag, är ett försök att reglera intresseavvägningar på miljövårdsområdet. Dock krävs ytterligare åtgärder inom eller i anslutning till miljöskyddslagens tillämpningsområde.

Miljöskyddslagen omfattar i princip även fasta trafikanläggningar. Förbudsreglerna i 6 § innehåller dock en undantagsregel, som innebär att tillståndsplikt ej skall krävas för flygplats, väg eller järnväg vars anläggande prövas i särskild ordning. Som skäl för detta har angivits att vid denna särskilda prövning beaktas även anläggningens inverkan på omgivningen.

Problemen, speciellt då det gäller vägbyggnad, är dock så omfattande att denna undantagsregel är omotiverad. Vägbyggnad innebär ofta mycket stora ingrepp i landskap och miljö. Runt Stockholm planeras nya trafikleder med stor omgivningspåverkan. Grönområden, skogar och berg äts upp. Bostadsområden störs genom att nya motorvägar byggs i omedelbar anslutning till dessa. Uppmärksammade fall är Värmdöledens sträckning genom Nacka, motorvägar genom Boräs och Huskvarna. Andra avskräckande exempel är vägen över Döda fallet i Avesta och vägen genom Vistas delta i Nikkaluokta. Det är givetvis angeläget att miljöskyddskraven tillgodoses vid vägbyggnation. Den nuvarande granskningen innebär främst en prövning från exploateringssynpunkt och berör i huvudsak förhållanden inom de fastigheter som avstår mark till anläggningen. En sådan prövning ger inte samma garantier för miljöskyddets krav som tillståndsprövning enligt miljöskyddslagen. Luftfartslagens regler om flygplatsexploatering är lika ofullständiga, vilket kan illustreras av utbyggnaden av Sturup och Arlanda.

Även om vägbyggarnas tänkande numera nyanseras i miljövänlig riktning, gäller fortfarande principen att vägen skall ga fram där den blir billigast. Redan gjorda ingrepp i landskapsbilden kan sällan repareras. Nya hårda bullernormer kan visserligen leda till att nya vägsträckningar får göras, men möjligheterna att i efterhand ingripa är av kostnadsskäl i regel små. En prövning enligt miljöskyddslagen skulle kunna innebära, att en rad senare kostsamma ombyggnader kan undvikas. Större hänsyn skulle kunna tas till behovet av god bullerfri miljö och till behovet av vägsträckningar som nedbringar skadorna på naturen. Enligt vår mening bör därför tillståndsplikt införas beträffande flygplatser och vägar, som kan medföra miljöstörningar av betydande omfattning. Detta hindrar inte att även granskning i nuvarande ordning enligt väglagen och luftfartslagen utförs.

Miljöskyddslagen reglerar även utsläpp av avloppsvatten. Vattenföroreningarna är ett av dagens stora miljöproblem. På många håll är vattendragen så svårt förorenade att återställande till acceptabla förhållanden blir mycket kostsamma och tidskrävande, om de över huvud taget är möjliga. På andra håll närmar sig föroreningsgraden kritiska värden. T. o. m. stora vattenområden som Östersjön och Kattegatt skadas allvarligt av organiska substanser, närsalter och gifter. I den totala föroreningsbilden är industrins föroreningar det största problemet. Här bör lagstiftning och avgifter på avloppsutsläpp vara möjliga medel för att åstadkomma förbättringar. Avloppsutsläpp från tätorter undergår nu i allt större utsträckning rening i ett eller flera steg. Förfarande går emellertid avloppsvattnet från ca 15 % av tätortshushållen ut i vattendragen helt orenat. Ett avsevärt antal tätorter har reningsverk med endast mekanisk rening av avloppen.

I miljöskyddslagen 7 § stadgas bl. a. att avloppsvatten, som kommer från vattenklosett eller härrör från tätbebyggelse och som ej undergått längre gående rening än slamavskiljning, inte får släppas ut i vattendrag, sjö eller annat vattenområde, om det ej är uppenbart att det kan ske utan olägenhet. Denna minimiregel uttrycker en alltför låg ambitionsgrad. Dagens lagstiftning bör åtminstone innehålla regler vilka som minimikrav uppställer biologisk rening av avloppsvatten från tätbebyggt område. Endast i särskilda undantagsfall bör en lägre reningsgrad tillåtas. I fråga om redan befintliga reningsverk med lägre reningsgrad bör fastställas tidplaner för övergång till biologisk rening och närsaltreduktion.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär förslag till komplettering av miljöskyddslagen av innebörd

1. att tillståndsplikt införs beträffande vägar och flygplatser,
2. att minimireglerna för utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse omfattar krav på minst biologisk rening.

Stockholm den 12 januari 1972

SVEN ANTBY (fp)

KARL-ERIK STRÖMBERG (fp)

GEORG ABERG (fp)

KERSTIN ANÉR (fp)

ROLF WIRTÉN (fp)

HENRY BERNDTSSON (fp)
i Bokenäs

SÖREN NORRBY (fp)
i Akersberga

MAGNUS TAUBE (fp)

Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1017 S